

Soạn Câu 1 trang 20 SGK Ngữ Văn lớp 10 tập 1

Bài ca dao:

Đêm trăng thanh anh mới hỏi nàng:

- Tre non đủ lá đan sàng nên chăng?

a. Nhân vật giao tiếp trong bài ca dao trên là một chàng trai và một cô gái, đều còn trẻ tuổi.

b. Thời điểm: “Đêm trăng thanh”. Đây là thời điểm thích hợp và lí tưởng cho những cuộc chuyện trò, bày tỏ tâm tình của các đôi nam nữ.

c. Nhân vật “anh” nói về các nội dung:

+ Nói về việc "Tre non đủ lá" dùng để "đan sàng": Đây chỉ là lời mào đầu, dẫn dắt để ngỏ lời với cô gái.

+ Mục đích:ướm hỏi, tỏ tình (lời nói mang nghĩa hàm ẩn: con người đã trưởng thành, đã đủ lớn khôn, có nên suy nghĩ đến chuyện kết duyên hay chưa?).

d. Mục đích giao tiếp của chàng trai là giao duyên, tỏ tình. Với cách nói của chàng trai rất tế nhị, nhẹ nhàng, lịch sự, chàng trai đã đưa được các thông tin cần thiết, phù hợp với đối tượng là cô gái mà anh có tình ý.

Vì thế, cách nói của nhân vật “anh” rất phù hợp với nội dung và mục đích giao tiếp.

Soạn Câu 2 trang 20 - 21 SGK Ngữ Văn 10 tập 1

a. Các hành động nói cụ thể trong cuộc giao tiếp: Chào, nói, thưa

Mục đích: Chào hỏi và trao đổi thông tin.

b. Cả ba câu mà ông già nói đều mang hình thức của câu hỏi, nhưng mục đích giao tiếp riêng của mỗi câu hỏi đó là:

+ Câu “A Cỗ hả?” có mục đích là lời chào khi nhìn thấy, nhận ra A Cỗ.

+ Câu “Lớn tướng rồi nhi?” có mục đích như một lời khen, bày tỏ tình cảm ngỡ ngàng, vui mừng khi thấy A Cỗ lớn hơn nhiều, thế nên A Cỗ không trả lời.

+ Câu “Bố cháu có gửi pin đài lên cho ông không?” là câu hỏi, cần có câu trả lời.

c. Lời nói của các nhân vật bộc lộ thái độ, tình cảm và quan hệ trong giao tiếp:

+ Thái độ gần gũi, cởi mở.

+ Tình cảm giữa hai người rất thân mật, tin tưởng lẫn nhau. Ông yêu quý A CỎ, còn A CỎ rất kính trọng ông (thể hiện qua lời nói “có ạ”, “cháu chào ông ạ”)

+ Quan hệ: hai người khác nhau về lứa tuổi nhưng có quan hệ thân thiết, gần gũi như những thành viên trong cùng một gia đình.

Soạn Câu 3 SGK Ngữ Văn lớp 10 Tập 1 trang 21

a, - Khi làm bài thơ “Bánh trôi nước”, Hồ Xuân Hương đã "giao tiếp" với người đọc về vấn đề: Thân phận người phụ nữ trong xã hội phong kiến xưa nói chung và bản thân tác giả nói riêng.

- Mục đích:

+ Trình bày thân phận người phụ nữ trong xã hội phong kiến xưa.

+ Khẳng định phẩm hạnh, nhân cách tốt đẹp của người phụ nữ, không vì hoàn cảnh sống mà đánh mất sự son sắt, tốt đẹp của mình.

- Hồ Xuân Hương đã dùng hình tượng chiếc bánh trôi nước làm phương tiện nói lên điều đó.

b. Người đọc căn cứ vào thân phận của chính nữ sĩ Hồ Xuân Hương - một người phụ nữ xinh đẹp, tài hoa nhưng lận đận trong đường tình duyên và các chi tiết sâu sắc trong bài thơ để lĩnh hội.

Các từ ngữ, hình ảnh cụ thể giúp người đọc có thể lĩnh hội được nội dung bài thơ:

+ Từ "trắng", "tròn": chỉ vẻ đẹp về hình thể với làn da trắng, thân hình đầy đặn, xinh xắn, có tâm hồn trong trắng, nhân hậu, hiền hoà

+ Cụm từ "bảy nổi ba chìm": số phận long đong, lận đận, vất vả.

+ Cụm từ "tâm lòng son": khẳng định việc giữ trọn vẹn phẩm giá, đức hạnh và tâm hồn cao đẹp.

Soạn Câu 4 trang 21 sách giáo khoa Ngữ Văn 10 Tập 1

Thông báo

Nhân ngày Môi trường thế giới, trường THPT tổ chức buổi tổng vệ sinh toàn trường:

- Nội dung công việc: Thu dọn rác thải, chăm sóc cây xanh, làm sạch cỏ trong các bồn cây trong khu vực nhà trường.
- Thời gian: từ 7h30p sáng, ngày ... tháng ... năm ...
- Đối tượng tham gia: toàn thể học sinh của trường.
- Kế hoạch buổi lao động: Các chi đoàn nhận phân công công việc cụ thể tại văn phòng Đoàn trường (Bí thư các Chi đoàn họp nhận nhiệm vụ vào giờ sinh hoạt ngày thứ ...)

Khi đi, mỗi học sinh phải mang theo một dụng cụ theo phân công.

Nhà trường đề nghị toàn thể học sinh chuẩn bị đầy đủ dụng cụ và tích cực tham gia buổi lao động để hưởng ứng tốt phong trào.

..., ngày ... tháng ... năm ...

Ban Giám hiệu trường THPT

Soạn Câu 5 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 trang 21

Các nhân tố giao tiếp qua bức thư của Hồ Chí Minh:

a. Nhân vật giao tiếp:

Ai viết thư? → Bác Hồ, với tư cách là Chủ tịch nước.

Thư viết cho ai → Học sinh trên toàn đất nước Việt Nam – những chủ nhân tương lai của nước Việt Nam độc lập.

b. Hoàn cảnh giao tiếp:

Năm 1945, khi đất nước vừa mới giành được độc lập, Bác Hồ viết bức thư gửi đến các cháu học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam độc lập.

c. Vấn đề (nội dung) giao tiếp:

+ Bác Hồ bày tỏ niềm vui khi thế hệ học sinh đã có cơ hội được hưởng nền độc lập và được "nhận nền giáo dục hoàn toàn Việt Nam".

+ Bác nhắc nhở các cháu học sinh về nhiệm vụ, trách nhiệm của mỗi em đối với việc bảo vệ và xây dựng đất nước.

+ Lời chúc mừng của Bác Hồ gửi tới toàn thể học sinh.

d. Mục đích giao tiếp:

+ Chúc mừng học sinh, nhân ngày khai trường đầu tiên của đất nước Việt Nam độc lập

+ Nhắc nhở học sinh về nhiệm vụ và trách nhiệm đối với đất nước, niềm mong mỏi của Bác đối với thế hệ tương lai.

e. Cách viết thư: lời lẽ chân tình, gần gũi, nhưng cũng cứng rắn, nghiêm túc xác định nhiệm vụ, trách nhiệm của học sinh.